

Besluit

Ons kenmerk: ACM/DE/2017/203924_OV
Zaaknummer: 17.0438.52

Besluit van de Autoriteit Consument en Markt tot vaststelling van de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering en van het rekenvolume van elke tariefdrager waarvoor een tarief wordt vastgesteld ingevolge artikel 41a, eerste lid, van de Elektriciteitswet 1998 voor de periode van 1 januari 2014 tot en met 31 december 2016 voor TenneT TSO B.V.

**Pagina
1/10**

Muzenstraat 41 | 2511 WB Den Haag
Postbus 16326 | 2500 BH Den Haag
T 070 722 20 00 | F 070 722 23 55
info@acm.nl | www.acm.nl | www.consuwijzer.nl

Besluit

1. Inleiding en leeswijzer

1. Met dit besluit geeft de Autoriteit Consument en Markt (hierna tevens: de ACM) uitvoering aan artikel 41a, eerste lid, van de Elektriciteitswet 1998 (hierna: E-wet). Op grond hiervan moet de ACM voor iedere netbeheerder afzonderlijk de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering (hierna: x-factor) vaststellen en het rekenvolume van elke tariefdrager waarvoor een tarief wordt vastgesteld (hierna: rekenvolumina¹). Op 26 september 2013 heeft de ACM de x-factor en de rekenvolumina al vastgesteld (ACM/DE/2013/204228). Vanwege twee uitspraken van het College van Beroep voor het bedrijfsleven (hierna: CBb)² heeft de ACM op 22 december 2016 het Methodebesluit Transporttaken TenneT 2017 – 2021 gewijzigd (kenmerk ACM/DE/2016/207921). De wijziging van de methode leidt tevens tot een aanpassing van de x-factor. De rekenvolumina blijven hetzelfde als bij het eerdere besluit. Vanwege de aanpassingen in de x-factor stelt de ACM dit besluit vast en trekt het x-factorbesluit van 26 september 2013 in.
2. De ACM stelt dit besluit vast voor de periode van 1 januari 2014 tot en met 31 december 2016 (hierna: zesde reguleringsperiode). Dit besluit stelt de x-factor en rekenvolumina vast voor de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet, TenneT TSO B.V. (hierna: TenneT).
3. Dit besluit bestaat uit een aantal hoofdstukken. Hoofdstukken 2 en 3 bevatten de procedure van totstandkoming en het wettelijk kader van dit besluit. In hoofdstuk 4 gaat de ACM in op de wijzigingen van de x-factor. In hoofdstuk 5 staat het dictum verwoord.
4. De ACM heeft twee bijlagen toegevoegd aan het besluit. Bijlage 1 bevat een overzicht van de gehanteerde gegevens om te komen tot vaststelling van de x-factor. Bijlage 2 bevat de rekenvolumina die de ACM met dit besluit vaststelt. De ACM verwijst naar de internetpagina van de ACM, www.acm.nl, voor de volledige berekeningswijze van de x-factor en de rekenvolumina. Deze bijlagen zijn een integraal onderdeel van onderhavig besluit.

2/10

¹ De rekenvolumina representeren de verwachte afzet van de netbeheerder.

² Zie tussenuitspraak van het CBb van 11 augustus 2015 (ECLI:NL:CBB:2015:272) en de uitspraak van het CBb van 8 december 2016 (ECLI:NL:CBB:2016:374).

Besluit

2. Procedure van totstandkoming van dit besluit

5. Voorafgaand aan dit besluit heeft de ACM, bij besluit van 26 september 2013 (ACM/DE/2013/204144) de methode vastgesteld zoals bedoeld in artikel 41, eerste en tweede lid, van de E-wet. Op 22 december 2016 heeft de ACM de methode gewijzigd (ACM/DE/2016/207921) naar aanleiding van twee uitspraken van het CBB.³ In dit wijzigingsbesluit heeft de ACM vastgesteld dat zij bij het toepassen van de statische efficiëntie uitgaat van een voorzichtigheidsmarge van 10%-punt in plaats van 5%-punt bij de uitkomsten van een aanvullende Europese benchmarkstudie. Deze studie is toegespitst op de Nederlandse situatie en staat bekend als STENA2012. Daarnaast heeft de ACM, conform een tussenuitspraak van het CBB,⁴ in dit gewijzigde methodebesluit aangegeven dat de ACM de efficiëntiemeting niet toepast op de kosten van terreinen en gebouwen, planningskosten en kosten van immateriële vaste activa. De in dit besluit opgenomen x-factor en de rekenvolumina zijn met toepassing van de vastgestelde methode van 22 december 2016 berekend. De rekenvolumina zijn niet gewijzigd ten opzichte van het eerder genomen besluit.
6. De financiële data die de basis vormen voor de berekening van de x-factor worden in belangrijke mate ontleend aan de jaarlijkse productiviteitsdata die TenneT desgevraagd aan de ACM heeft aangeleverd. De ACM heeft op verschillende momenten reguleringsdata van TenneT ontvangen. Voor het vaststellen van dit besluit is de ACM van deze data uitgegaan.
7. De aanpassingen in het model voor de gewijzigde x-factor zijn op 6 juni 2017 voor een feitelijke controle aan TenneT voorgelegd. De ACM heeft van TenneT op 12 juni 2017 een opmerking ontvangen die heeft geleid tot een aanpassing van de schatting van de operationele kosten voor 2014 tot 2016.

3. Wettelijke kader

8. De wetgever heeft de ACM belast met de taak een reguleringsystematiek vast te stellen waarmee de doelmatigheid van de bedrijfsvoering en de meest doelmatige kwaliteit van het transport worden bevorderd. Jaarlijks stelt de ACM in tariefbesluiten de maximumtarieven vast die TenneT in rekening mag brengen voor de uitvoering van de taken genoemd in

---

³ ECLI:NL:CBB:2016:374 en ECLI:NL:CBB:2015:272.

⁴ ECLI:NL:CBB:2015:272.

Besluit

artikel 16, eerste lid, van de E-wet. De ACM vindt het belangrijk om inzichtelijk te maken hoe deze transporttarieven samenhangen met het onderhavige besluit en met de methode tot vaststelling van de x-factor, en van de rekenvolumina voor TenneT (hierna: methodebesluit). De ACM hecht hier aan omdat deze begrippen, en de daarbij behorende besluiten van de ACM, onlosmakelijk met elkaar zijn verbonden.

9. De methoden tot vaststelling van de x-factor en van de rekenvolumina voor TenneT zijn vastgelegd in een separaat methodebesluit. Voor de zesde reguleringsperiode heeft de ACM deze twee (rekenkundige) methoden vastgelegd in het besluit van 26 september 2013 met kenmerk ACM/DE/2013/204144 en laatstelijk gewijzigd op 22 december 2016 (kenmerk ACM/DE/2016/207921). De wettelijke grondslag hiervoor is artikel 41, eerste, tweede, derde en vijfde lid, van de E-wet:

“-1. De Autoriteit Consument en Markt stelt na overleg met de gezamenlijke netbeheerders en met representatieve organisaties van partijen op de elektriciteitsmarkt, met inachtneming van het belang dat door middel van marktwerking ten behoeve van afnemers de doelmatigheid van de bedrijfsvoering en de meest doelmatige kwaliteit van het transport worden bevorderd, voor netbeheerders, met uitzondering van de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet, de methode tot vaststelling van de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering, van de kwaliteitsterm en van het rekenvolume van elke tariefdrager waarvoor een tarief wordt vastgesteld, vast. Het besluit tot vaststelling van de methode geldt voor een periode van ten minste drie en ten hoogste vijf jaar.

-2. Het eerste lid is van overeenkomstige toepassing voor vaststelling van de methode tot vaststelling van de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering en van het rekenvolume van elke tariefdrager waarvoor een tarief wordt vastgesteld voor de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet”

-3. De korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering heeft onder meer ten doel te bereiken dat de netbeheerder in ieder geval geen rendement kan behalen dat hoger is dan in het economisch verkeer gebruikelijk en dat de gelijkwaardigheid in de doelmatigheid van netbeheerders wordt bevorderd.

-5. De rekenvolumina die een netbeheerder gebruikt bij het voorstel, bedoeld in artikel 41b, zijn gebaseerd op daadwerkelijk gefactureerde volumina in eerdere jaren, of worden door de Autoriteit Consument en Markt geschat indien deze betrekking hebben op nieuwe tarieven.”

10. De ACM stelt ten behoeve van het jaarlijkse tarievenvoorstel van TenneT periodiek de x-factor en de rekenvolumina vast en stelt met dit besluit de hoogte van de x-factor en de rekenvolumina vast door de methoden uit het methodebesluit toe te passen. De wettelijke grondslag voor onderhavig besluit is artikel 41a, eerste lid, onderdelen a en c, van de E-wet:
- “-1. Ten behoeve van het voorstel, bedoeld in artikel 41b, stelt de Autoriteit Consument en Markt voor iedere netbeheerder afzonderlijk voor dezelfde periode als waarvoor het besluit geldt op grond van artikel 41, eerste lid, vast:*

1. de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering,

Besluit

2. [...]
  3. *het rekenvolume van elke tariefdrager waarvoor een tarief wordt vastgesteld.*
- 2. De Autoriteit Consument en Markt kan het in het eerste lid, onderdeel c, bedoelde rekenvolume gedurende de in de aanhef van dat lid bedoelde periode wijzigen.”*

11. TenneT zendt jaarlijks aan de ACM een voorstel voor de tarieven die zij ten hoogste zal berekenen voor de uitvoering van de taken genoemd in artikel 16, eerste lid, met uitzondering van onderdeel p, van de E-wet. Daarbij neemt TenneT de bij onderhavig besluit door de ACM vastgestelde x-factor en rekenvolumina in acht. De wettelijke grondslag hiervoor is artikel 41b, eerste lid, van de E-wet:

“1. Iedere netbeheerder zendt jaarlijks voor 1 oktober aan de Autoriteit Consument en Markt een voorstel voor de tarieven die deze netbeheerder ten hoogste zal berekenen voor de uitvoering van de taken genoemd in artikel 16, eerste lid, met uitzondering van onderdeel p, met inachtneming van:

- a. het uitgangspunt dat de kosten worden toegerekend aan de tariefdragers betreffende de diensten die deze kosten veroorzaken,*
- b. de tariefstructuren vastgesteld op grond van artikel 36 of 37,*
- c. het bepaalde bij of krachtens artikel 41a,*
- d. de formule*

$$TI_t = \left(1 + \frac{cpi - x + q}{100} \right) TI_{t-1},$$

waarbij

TI_t = de totale inkomsten uit de tarieven in het jaar t, te weten de som van de vermenigvuldiging van elk tarief in jaar t en het op basis van artikel 41a, eerste lid, onderdeel c, vastgestelde rekenvolume van elke tariefdrager waarvoor een tarief wordt vastgesteld;

TI_{t-1} = de totale inkomsten uit de tarieven in het jaar voorafgaande aan het jaar t, te weten de som van de vermenigvuldiging van elk tarief in jaar t-1 en het op basis van artikel 41a, eerste lid, onderdeel c, vastgestelde rekenvolume van elke tariefdrager waarvoor een tarief wordt vastgesteld;

cpi = de relatieve wijziging van de consumentenprijsindex (alle huishoudens), berekend uit het quotiënt van deze prijsindex, gepubliceerd in de vierde maand voorafgaande aan het jaar t, en van deze prijsindex, gepubliceerd in de zestiende maand voorafgaande aan het jaar t, zoals deze maandelijks wordt vastgesteld door het Centraal Bureau voor de Statistiek;

x = de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering;

q = de kwaliteitsterm, die de aanpassing van de tarieven in verband met de geleverde kwaliteit aangeeft;

e. de gemaakte kosten voor investeringen, bedoeld in artikel 20d of 20e, tweede of derde lid, voor zover de kosten doelmatig zijn;

f. [dit onderdeel is nog niet in werking getreden;]

g. het totaal van de gemaakte kosten voor een verwerving van een bestaand net waarvoor

Besluit

nog niet eerder een netbeheerder was aangewezen door of met instemming van Onze Minister en voor de investeringen tot aanpassing van dat verworven net waardoor aan de bij of krachtens deze wet daaraan gestelde eisen wordt voldaan, voor zover deze kosten doelmatig zijn.”

12. De ACM stelt jaarlijks de tarieven met betrekking tot het transport van elektriciteit voor TenneT vast (hierna: tarievenbesluit)⁵. Dit tarievenbesluit bevat de transporttarieven die afnemers van het (extra)hoogspanningsnetwerk ten hoogste dienen te betalen. De wijzigingen die voortvloeien uit de wijziging van dit x-factorbesluit neemt de ACM op in toekomstige tarievenbesluiten.

4. Aanpassingen van de x-factor

13. In randnummer 5 van dit x-factorbesluit heeft de ACM al aangegeven dat zij de methode voor de reguleringsperiode 2014 – 2016 heeft aangepast naar aanleiding van twee uitspraken van het CBb.
14. De eerste wijziging is dat de ACM de voorzichtigheidsmarge heeft verhoogd naar 10%.⁶ Dit betekent dat de ACM de statische efficiëntie nu vaststelt op 0,95 (thèta). Met dit x-factorbesluit verwerkt de ACM deze nieuwe statische efficiëntie in de berekening van de x-factor.
15. Een tweede wijziging is dat de ACM volgens het CBb op een aantal kostensoorten de efficiëntieparameter niet mag toepassen, omdat de ACM deze kosten niet in het benchmark onderzoek had betrokken. Dit zijn de zogenoemde niet-gebenchmarkte kosten. In het methodebesluit van 22 december 2016 heeft de ACM een lijst van niet-gebenchmarkte kosten opgenomen: marktfaciliteringskosten, kosten voor systeemtaken voor zover deze niet vallen onder de 40% van de beheerkosten die worden toegerekend aan de systeemtaken, netwerkplanningskosten, compensatievergoedingen aan landeigenaren en kosten voor zakelijk recht overeenkomsten, belastingen en heffingen (zoals precario), en voorzieningen dubieuze debiteuren. In lijn met de uitspraak van het CBb⁷ erkent de ACM dat deze kosten eveneens niet zijn meegenomen in de STENA2012 studie en dat de ACM de mate van efficiëntie niet op een andere wijze kan bepalen. De ACM kan daarmee voor deze

---

⁵ Artikel 41c, eerste lid, van de E-wet.

⁶ In het methodebesluit van 26 september 2013 (ACM/DE/2013/204144) bedroeg de voorzichtigheidsmarge 0%. In het eerste herstel van het methodebesluit van 10 februari 2016 (ACM/DE/2016/200654) heeft de ACM de voorzichtigheidsmarge verhoogd naar 5% en in haar methodebesluit van 22 december 2016 (kenmerk ACM/DE/2016/207921) heeft de ACM de voorzichtigheidsmarge vastgesteld op 10%.

⁷ ECLI:NL:CBB:2015:272.

Besluit

kostensoorten niet de hoogte van eventuele inefficiëntie bepalen.

16. De ACM sluit aan bij haar besluit voor de reguleringsperiode 2017-2021 en gebruikt nu dezelfde definitie van niet-gebenchmarkte kosten. Dit betekent dat ACM de operationele kosten, de activawaarden en de afschrijvingen splitst in twee categorieën: “binnen scope” en “buiten scope”. De categorie “buiten scope” komt overeen met de niet-gebenchmarkte kosten. De ACM past de θ alleen toe op de kosten die “binnen scope” zijn. De ACM hanteert dezelfde aannames en berekeningswijze als voor het x-factorbesluit voor de reguleringsperiode 2017 – 2021.⁸
17. De operationele kosten splitst ACM op basis van gegevens van TenneT. TenneT heeft op basis van een informatieverzoek van de ACM de operationele kosten 2010, 2011 en 2012 opgedeeld in verschillende kostensoorten. De ACM heeft daarbij een onderscheid gemaakt in de operationele kosten die “buiten scope” zijn. De ACM heeft daarnaast de activawaarden en afschrijvingen per netvlak⁹ berekend in een GAW-model voor TenneT. Het GAW-model gebruikt hiervoor gegevens van TenneT: investeringen en afschrijvingen. Deze gegevens zijn onderdeel van de jaarlijkse informatieverzoeken aan TenneT en worden jaarlijks aan het GAW-model toegevoegd.
18. Tot slot herstelt de ACM met dit besluit een aantal rekenfouten en omissies in de berekeningen die ten grondslag lagen aan het x-factorbesluit van 26 september 2013. De ACM kwam in de voorbereiding van de het x-factor voor de reguleringsperiode 2017-2021 namelijk een aantal fouten tegen in het GAW-model die de ACM heeft gecorrigeerd ten behoeve van die reguleringsperiode. Nu deze fouten bekend zijn, past de ACM de activawaarden en afschrijvingen hierop aan. Een voorbeeld: in de activawaarde en afschrijvingen van het netvlak *HS nieuw* waren de transformatoren die TenneT in het verleden had overgedragen niet goed verwerkt. Daarnaast bleek ook dat ten onrechte de kosten voor de NorNed-kabel in 2010 niet waren meegenomen in het schatten van de operationele kosten voor de reguleringsperiode 2014 – 2016. Dit heeft ACM hersteld.

7/10

---

⁸ Besluit van 18 april 2017 (ACM/DE/2017/201610).

⁹ EHS oud, EHS nieuw, HS oud, HS 2007 en HS nieuw.

Besluit

5. Dictum

19. Dit besluit treedt met terugwerkende kracht in werking vanaf 1 januari 2014. Daarbij trekt de ACM het besluit van 26 september 2013 (ACM/DE/2013/204228) in.
20. De Autoriteit Consument en Markt stelt de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering als bedoeld in artikel 41a, eerste lid, onderdeel a, van de Elektriciteitswet 1998 voor de periode van 1 januari 2014 tot en met 31 december 2016 voor TenneT TSO B.V. vast op 6,46 per jaar op basis van de gegevens in Bijlage 1 bij dit besluit.
21. De Autoriteit Consument en Markt stelt de rekenvolumina als bedoeld in artikel 41a, eerste lid, onderdeel c, van de Elektriciteitswet 1998 voor de periode van 1 januari 2014 tot en met 31 december 2016 voor TenneT TSO B.V. vast overeenkomstig Bijlage 2 van dit besluit.

Den Haag,
Datum: 4 juli 2017

Autoriteit Consument en Markt,
namens deze,

w.g.

mr. P.C.M. Bijlenga
Teammanager Directie Energie

Tegen dit besluit kan degene, wiens belang rechtstreeks bij dit besluit is betrokken, binnen zes weken na de dag van bekendmaking van dit besluit een gemotiveerd bezwaarschrift indienen bij de Autoriteit Consument en Markt, Juridische Zaken, Postbus 16326, 2500 BH, Den Haag. In dit bezwaarschrift kan een belanghebbende op basis van artikel 7:1a, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht, de Autoriteit Consument en Markt verzoeken in te stemmen met rechtstreeks beroep bij de administratieve rechter.

Besluit

Bijlage 1 Overzicht parameters x-factor en resultaten

In onderstaande tabel staan de parameters die ten grondslag liggen aan de x-factor.

Parameters transport- en systeemtaken		
WACC _{2014,.....,2016} ^{reëel}	%	3,6%
Theta (EHS en HS) t/m 2016		0,988
Frontier shift	%	1,1%
Begin- en eindinkomsten transporttaken		
Begininkomsten 2013	EUR, pp 2013	435.864.103
Eindinkomsten 2016	EUR, pp 2016	380.080.359
X _{2017,.....,2021} (afgerond)		6,46

Besluit

Bijlage 2 Overzicht rekenvolumina

In onderstaande tabel staan de rekenvolumina voor TenneT voor de zesde reguleringsperiode, de periode van 1 januari 2014 tot en met 31 december 2016.

Afneemers EHS (220-380 kV)	Rekenvolume
Vastrecht transportdienst per jaar	33
kW gecontracteerd per jaar	1.270.102
kW max per maand	11.315.122

Afneemers EHS (220-380 kV) maximaal 600 uur per jaar	Rekenvolume
Vastrecht transportdienst per jaar	12
kW gecontracteerd per jaar	59.727
kW max per week	723.044

Afneemers HS (110-150 kV)	Rekenvolume
Vastrecht transportdienst per jaar	92
kW gecontracteerd per jaar	14.304.080
kW max per maand	153.115.871

Afneemers HS (110-150 kV) maximaal 600 uur per jaar	Rekenvolume
Vastrecht transportdienst per jaar	52
kW gecontracteerd per jaar	461.113
kW max per week	5.186.816